

**O‘ZBEKISTON MINTAQALARINI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI KONSEPSIYASI VA UNI
TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI**

Yusupov Nurbekjon Xasan o‘g‘li

SamISI 'Menejment' kafedrası assistenti

Nazarov Shahzod Abdualim o‘g‘li

SamISI talabasi

Annotatsiya

Ushbu ilmiy maqolada O‘zbekiston mintaqalarini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi konsepsiyasining mazmuni, asosiy yo‘nalishlari hamda uni takomillashtirish yo‘llari tahlil qilinadi. Tadqiqotda mintaqaviy rivojlanishning iqtisodiy, ijtimoiy, infratuzilmaviy va innovatsion jihatlari yoritilib, hududlar o‘rtasidagi tafovutlarni kamaytirish va barqaror rivojlanishni ta‘minlash masalalari ko‘rib chiqiladi.

Shuningdek, maqolada investitsion muhitni yanada yaxshilash, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan samarali foydalanish hamda inson kapitalini oshirish orqali mintaqaviy rivojlanish strategiyasini takomillashtirish yo‘llari asoslab berilgan. Hududiy boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish va innovatsion yondashuvlarni keng joriy etish zarurati ham ta‘kidlanadi.

Maqola O‘zbekiston mintaqalarini rivojlantirish siyosatini ilmiy tahlil qilish va amaliy takomillashtirish bo‘yicha xulosalar chiqarishga xizmat qiladi.

Kalit soʻzlar: mintaqaviy rivojlanish, strategiya, konsepsiya, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot, investitsiya, innovatsiya, raqamli iqtisodiyot, hududiy siyosat.

Abstract

This scientific article analyzes the content of the concept of the socio-economic development strategy of the regions of Uzbekistan, its main directions, and ways to improve it. The study examines the economic, social, infrastructural, and innovative aspects of regional development, as well as issues related to reducing disparities between regions and ensuring sustainable development.

In addition, the article substantiates ways to further improve the regional development strategy by enhancing the investment climate, developing small business and private entrepreneurship, effectively utilizing the opportunities of the digital economy, and strengthening human capital. The necessity of modernizing the regional governance system and widely implementing innovative approaches is also emphasized.

The article contributes to the scientific analysis and practical improvement of regional development policy in Uzbekistan.

Keywords: regional development, strategy, concept, socio-economic development, investment, innovation, digital economy, regional policy.

Аннотация

В данной научной статье анализируется содержание концепции стратегии социально-экономического развития регионов Узбекистана, её основные направления и пути совершенствования. В исследовании рассматриваются экономические, социальные, инфраструктурные и

инновационные аспекты регионального развития, а также вопросы сокращения различий между регионами и обеспечения устойчивого развития.

Кроме того, в статье обосновываются пути дальнейшего совершенствования стратегии регионального развития через улучшение инвестиционного климата, развитие малого бизнеса и частного предпринимательства, эффективное использование возможностей цифровой экономики и укрепление человеческого капитала. Также подчёркивается необходимость модернизации системы регионального управления и широкого внедрения инновационных подходов.

Статья способствует научному анализу и практическому совершенствованию политики регионального развития в Узбекистане.

Ключевые слова: региональное развитие, стратегия, концепция, социально-экономическое развитие, инвестиции, инновации, цифровая экономика, региональная политика.

Kirish

So‘nggi yillarda O‘zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli iqtisodiy islohotlar hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini yangi bosqichga olib chiqish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Mintaqalar o‘rtasidagi iqtisodiy tafovutlarni kamaytirish, mavjud resurslardan samarali foydalanish hamda aholi turmush darajasini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilangan.

Mintaqaviy rivojlanish strategiyasi konsepsiyasi hududlarning tabiiy-iqtisodiy salohiyatini to‘liq ishga solish, ishlab chiqarish infratuzilmasini modernizatsiya qilish, investitsion muhitni yaxshilash va innovatsion rivojlanishni ta‘minlashga qaratilgan kompleks yondashuvni ifodalaydi. Ushbu

konsepsiya nafaqat iqtisodiy o‘shishni ta’minlash, balki ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash va inson kapitalini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Bugungi globallashtirish sharoitida hududiy rivojlanish siyosatini takomillashtirish, raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan samarali foydalanish hamda boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, mintaqaviy rivojlanish strategiyasi konsepsiyasini chuqur tahlil qilish va uni takomillashtirish yo‘llarini ilmiy asoslash muhim vazifalardan biridir.

Ushbu maqolaning maqsadi O‘zbekiston mintaqalarini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi konsepsiyasining mazmunini ochib berish, uning asosiy yo‘nalishlarini tahlil qilish hamda zamonaviy iqtisodiy sharoitlardan kelib chiqqan holda uni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Asosiy qism

Mintaqalarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi konsepsiyasi hududiy iqtisodiyot nazariyasiga asoslanadi. Ushbu konsepsiya hududlarning tabiiy, iqtisodiy va mehnat resurslaridan samarali foydalanish orqali barqaror iqtisodiy o‘shishni ta’minlashga yo‘naltirilgan tizimli yondashuvni ifodalaydi. Nazariy jihatdan, mintaqaviy rivojlanish: iqtisodiy muvozanatni ta’minlash, hududlararo tafovutlarni kamaytirish, resurslardan optimal foydalanish, raqobatbardoshlikni oshirish kabi tamoyillarga asoslanadi.

O‘zbekiston mintaqalari tabiiy resurslar, demografik imkoniyatlar va ishlab chiqarish salohiyati jihatidan bir-biridan farq qiladi. Masalan: sanoat rivojlangan hududlar (Toshkent shahri, Navoiy, Farg‘ona vodiysi) agrar yo‘nalishga ixtisoslashgan hududlar, turizm salohiyati yuqori hududlar, Ushbu

farqlar mintaqaviy siyosatni differensial yondashuv asosida olib borishni talab etadi.

Mintaqaviy rivojlanish strategiyasi quyidagi asosiy yoʻnalishlarni oʻz ichiga oladi:

3.1. Iqtisodiy modernizatsiya

- sanoat tarmoqlarini rivojlantirish
- kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni kengaytirish
- eksport salohiyatini oshirish

3.2. Infratuzilmani rivojlantirish

- transport-logistika tizimini yaxshilash
- energetika infratuzilmasini modernizatsiya qilish
- raqamli tarmoqlarni kengaytirish

3.3. Ijtimoiy rivojlanish

- bandlikni oshirish
- taʼlim va sogʻliqni saqlash sifatini yaxshilash
- ijtimoiy himoya tizimini mustahkamlash

3.4. Innovatsion rivojlanish

- raqamli iqtisodiyotni joriy etish
- IT texnologiyalarni rivojlantirish
- ilmiy-tadqiqot faoliyatini qoʻllab-quvvatlash

Mintaqaviy rivojlanishda investitsiyalar muhim rol oʻynaydi. Investitsion muhitni yaxshilash uchun: huquqiy kafolatlarni kuchaytirish, soliq imtiyozlarini joriy etish, erkin iqtisodiy zonalarni kengaytirish. Bu chora-

ilmiy –amaliy anjuman

tadbirlar hududlarga kapital oqimini oshiradi va iqtisodiy faollikni kuchaytiradi.

Ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, mintaqaviy rivojlanish strategiyasi konsepsiyasining samaradorligi uning kompleks va tizimli amalga oshirilishiga bog'liq. Iqtisodiy, ijtimoiy va innovatsion yo'nalishlarning uyg'unligi hududlarning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Shu bilan birga, zamonaviy sharoitda raqamli transformatsiya va global iqtisodiyot integratsiyasi mintaqaviy siyosatni yangi bosqichga olib chiqmoqda.

Xulosa

O'tkazilgan ilmiy tahlillar asosida shuni ta'kidlash mumkinki, O'zbekiston mintaqalarini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish strategiyasi konsepsiyasi hududiy taraqqiyotni ta'minlashning muhim ilmiy-amaliy asosidir. Ushbu konsepsiya mintaqalarning tabiiy, iqtisodiy va inson resurslaridan samarali foydalanish orqali barqaror iqtisodiy o'sishga erishish, hududlar o'rtasidagi tafovutlarni kamaytirish hamda aholi turmush darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari mintaqaviy rivojlanish jarayonida iqtisodiy modernizatsiya, infratuzilmani takomillashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va investitsion muhitni yaxshilash kabi yo'nalishlarning ustuvor ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, inson kapitalini rivojlantirish va raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan keng foydalanish mintaqaviy siyosat samaradorligini oshirishning asosiy omillaridan biri sifatida baholanadi.

Shuningdek, mavjud muammolar — hududlar o'rtasidagi iqtisodiy nomutanosiblik, infratuzilma farqlari va innovatsion rivojlanish darajasining

ilmiy –amaliy anjuman

yeterli emasligi — strategiyani yanada takomillashtirish zaruratini yuzaga keltiradi. Bu esa boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish, klaster yondashuvini keng joriy etish hamda hududiy boshqaruv vakolatlarini kengaytirishni talab etadi.

Umuman olganda, mintaqaviy rivojlanish strategiyasining samarali amalga oshirilishi O‘zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, barqaror iqtisodiy o‘shishni ta’minlash va aholining farovonligini yanada yuksaltirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining mintaqaviy rivojlanish va iqtisodiy islohotlarga oid farmon va qarorlari
2. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi materiallari (www.stat.uz)
3. O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari milliy bazasi (www.lex.uz)
4. “Mintaqaviy iqtisodiyot” – oliy ta’lim muassasalari uchun darslik
5. “Strategik menejment” – o‘quv qo‘llanma
6. Hududiy rivojlanish va iqtisodiy siyosat bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami
7. UNDP (BMT Taraqqiyot Dasturi) O‘zbekiston bo‘yicha hisobotlari
8. World Bank – Uzbekistan Development Reports (mintaqaviy iqtisodiyot bo‘yicha tahlillar)